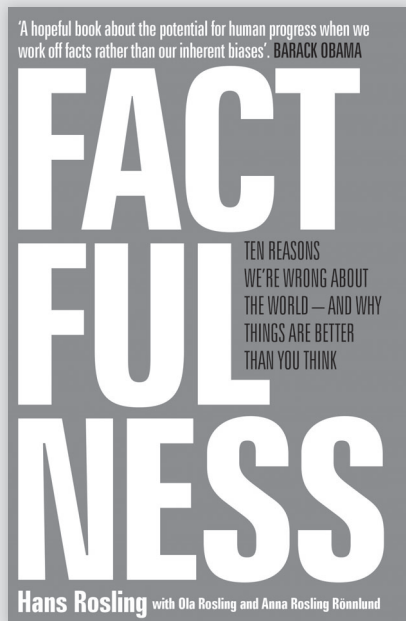

สมชาย ศุภธาดา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาการบัญชี

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ชื่อหนังสือ : **Factfulness: Ten Reasons about The World – and Why Things are Better Than You Think**

ผู้เขียน : **Hans Rosling with Ola Rosling and Anna Rosling Ronnlund**

ผู้จัดพิมพ์ : **Sceptre (2018)**

ISBN: **9781473637467**

ในโลกสื่อสังคมที่เต็มไปด้วยข่าวสารหลากหลาย ทั้งเท็จทั้งจริงปะปนกันท่วมทับ ผู้เสพข่าวสารจากผู้สื่อข่าวที่แข่งขันกันนำเสนอ ต้องเพิ่มความระมัดระวังอย่างมากก่อนที่จะด่วนตัดสินหรือออกความเห็นใดๆ Book Review ฉบับนี้ขอแนะนำหนังสือเล่มหนึ่งที่มีความน่าสนใจอย่างมากในการเติมเต็มความอยากรู้อยากเห็นของคนทั่วไป และสะท้อนแง่มุมบางประเด็นที่เราควรตระหนักให้มากขึ้นสำหรับการรับรู้ข้อมูลในสังคมปัจจุบัน

Hans Rosling ที่ปรึกษา WHO (World Health Organization) และองค์กร UNICEF ใช้เวลาถึง 18 ปีศึกษาเรื่อง “ความไม่รู้” (Ignorance) อย่างเป็นระบบและในที่สุดนำมาสู่หนังสือเล่มนี้ที่อธิบายว่าทำไมผู้คนถึงมีความรู้ความเข้าใจผิดเกี่ยวกับโลกรอบตัวอย่างน่าแปลกใจ และซ้ำร้ายมาก จะเชื่อมั่นว่าสิ่งที่ตนรู้ถูกต้องเสียด้วย คำว่า Factfulness ผู้เขียนให้ความหมาย ซึ่งแปลเป็นไทยได้ว่า คือ “นิสัยที่ลดความเครียดโดยรับฟังเฉพาะความคิดเห็น ซึ่งมีข้อเท็จจริงสนับสนุนที่หนักแน่น” จุดประสงค์หลักของหนังสือคือ เพื่อเปลี่ยนวิธีคิดของผู้คนทั่วโลก ทำให้ผู้คนตื่นกลัวและมองโลกในแง่ร้ายมีอคติน้อยลงรวมทั้งหันเทพลังงานของมนุษย์ไปสู่กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์มากขึ้น

หนังสือเล่มนี้มีทั้งหมด 11 บท 10 บทแรกกล่าวถึงการมองโลกในแบบที่เป็น โดยปราศจากอคติอันเกิดจากสัญชาตญาณตามธรรมชาติของมนุษย์ 10 ข้อ ไล่ไปตั้งแต่ข้อหนึ่ง Gap ข้อสอง Negativity ข้อสาม Straight Line ข้อสี่ Fear ข้อห้า Size ข้อหก Generalization ข้อเจ็ด Destiny ข้อแปด Single Perspective ข้อเก้า Blame และ ข้อสิบ Urgency ดูจากชื่อพาดพิงเนื้อหาใจความได้ไหม ณ ที่นี้ยังไม่ไชยละเอียดทั้งหมด แต่ขอหยิบยกสัญชาตญาณ 2 ข้อมาเล่าสู่กันฟัง

ส่วนตัวแล้ว บทที่ 7 เรื่องโชคชะตาอาจเป็นอะไรที่ดูแปลกๆ ไปบ้าง เมื่อเทียบกับข้ออื่น Destiny Instinct เป็นแนวคิดว่าคุณลักษณะโดยธรรมชาติเป็นตัวกำหนดโชคชะตาของผู้คน ของประเทศ ของศาสนา หรือของวัฒนธรรมนั้นๆ ตัวอย่างเช่น เราอาจมองว่าประเทศในแอฟริกาไม่สามารถก้าวตามทันประเทศในยุโรป หรือโลกของอิสลามมีพื้นฐานแตกต่างจากโลกของคริสเตียน นั่นคือ แนวคิดในทำนองว่า ศาสนา ทวีป วัฒนธรรม หรือประเทศชาติไม่มีการเปลี่ยนแปลง ความเป็นจริงแล้วหาเป็นเช่นนั้นไม่ หากเรายังยึดมั่นในกรอบแนวคิดเดิม อาจส่งผลให้การดำเนินงาน การตัดสินใจทางธุรกิจของเราผิดพลาด รวมถึงอาจนำไปสู่ความรุนแรงก็เป็นได้

สัญชาตญาณการหาแพะรับบาปในบทที่ 9 เป็นสิ่งที่เราพบเห็นประจำ ผู้เขียนให้ข้อคิดว่าเมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นไม่ควรหาแพะ หรือเวลาเรามองหาสาเหตุผู้กระทำความผิด ควรหันความสนใจไปที่สาเหตุแห่งการกระทำผิดมากกว่าตัวบุคคล แม้แต่ในสถานการณ์ที่ดูเหมือนใครสักคนได้รับการชมว่าเป็นผู้ทำให้เกิดสิ่งดีๆ ขึ้น เราควรพิจารณา

ว่าจริงๆ แล้วเป็นเพราะระบบมากกว่าไหม สิ่งดีๆ ยังคงเกิดขึ้นได้โดยที่คนๆ นั้นไม่ได้ทำอะไรเลย จุดนี้ถือว่าเป็นประเด็นสำคัญในการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารหรือผู้นำ ซึ่งฝ่ายบริหารงานบุคคลมักมองข้ามไปหรือไม่ได้นำมาพิจารณาอย่างถ่องแท้

บทที่ 11 บทส่งท้ายกล่าวถึง Factfulness ในแวดวงการศึกษา ธุรกิจ สื่อสารมวลชน ในสังคมชุมชน Factfulness เป็นการขยายโลกทัศน์ของผู้คนบนโลกทั้งใบนี้ไปสู่วิถีชีวิตที่อย่างน้อยเป็นการลดช่องว่างความไม่เข้าใจซึ่งกันและกัน ข้อเท็จจริงบอกเราว่าแม้โลกจะไม่สมบูรณ์แบบ แต่ทั่วโลกใบนี้มีสภาพการณ์ดีกว่าที่เราคาดคิด (หรือมโน) ไปเอง เมื่อเราโอบอุ้มมองโลกจากสายตาแห่งข้อเท็จจริง เราจะเริ่มทุ่มเทความพยายามทำสิ่งต่างๆ ให้ดียิ่งๆ ขึ้น แทนที่จะเสียเวลาใส่ใจกับสิ่งที่ดูเหมือนเลวร้าย แต่จริงๆ แล้วไม่ได้เป็นเช่นนั้น หากใส่ใจดูตัวเลขสถิติข้อเท็จจริงอย่างละเอียดลออ

Bill Gates เองชื่นชอบหนังสือเล่มนี้มาก โดยกล่าวไว้บนหน้าปกว่านี่คือหนังสือที่สำคัญที่สุดเล่มหนึ่งเท่าที่เขาเคยอ่านมาในชีวิต และได้มอบหนังสือนี้ให้ผู้ที่สำเร็จการศึกษาในปี ค.ศ. 2018 จากสถาบันการศึกษาในสหรัฐฯ ได้ดาวน์โหลดไปอ่านกันฟรีๆ สำหรับผู้อ่านที่เป็นนักบัญชีฝากให้ช่วยกันขบคิดว่าเนื้อหาหนังสือเกี่ยวพันกับสายงานวิชาชีพเราอย่างไร โดยเฉพาะข้อมูลที่แสดงในรายงานทางการเงิน เราได้เรียนรู้อะไรเพิ่มเติมบ้าง กล่าวโดยสรุปในเชิงภาษาธรรมดา การทำลายอวิชชาคือความไม่รู้ย่อมนำไปสู่ปัญญาอันสว่างไสวที่ช่วยทำลายความมืดบอดขอให้เพลิดเพลินกับการอ่านในช่วงส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ (ปีคุณ: 2562) กันครับ